

AALST

GUDSTRAAT

ARCHEOLOGIE NOTA

INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING VOOR STREEKONTWIKKELING IN
ZUID-OOST-VLAANDEREN

GENTSESTEENWEG 1 B
9520 SINT-LIEVENS- HOUTEM
TEL 053 64 65 20

INFO@SO-LVA.BE
WWW.SO-LVA.BE

AALST GUDSTRAAT

ARCHEOLOGIENOTA – 2020D45

SILKE DE SMET, ARNE VERBRUGGE, BART CHERRETTÉ

DOSSIERSAMENSTELLING

Silke De Smet, Arne Verbrugge, Bart Cherretté

PROJECT

Aalst Gudstraat – Archeologienota (bureauonderzoek)
Projectcode:2020D45
Projectnaam: 20-HER-GUD
SOLVA Archeologierapport nr. 196

OPDRACHTHOUDER

SOLVA
Projectteam: Archeologie
Gentsesteenweg 1B
9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM
Tel: 053/64 65 20
info@so-lva.be

BEWAARPLAATS ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA archeologisch depot
p/a Industrielaan 25b
9320 EREMBODEGEM
Tel: 053/64 65 36
archeologie@so-lva.be

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2020/12.857/7

INHOUDSTAFEL

1	SAMENVATTING.....	6
1.1	PLANMATIGE CONTEXT	6
1.2	WETTELIJK KADER	6
1.3	VRAAGSTELLING	6
1.4	ONDERZOEKSMETHODE.....	6
1.5	RESULTATEN	6
2	VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK.....	8
2.1	BESCHRIJVEND GEDEELTE	8
2.1.1	AANLEIDING VOOR DE OPMAAK VAN DE ARCHEOLOGIENOTA	10
2.1.2	BESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE WERKEN	11
2.1.3	DE ONDERZOEKSOPDRACHT	13
2.1.4	WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK.....	14
2.2	ASSESMENTRAPPORT	15
2.2.1	METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA	15
2.2.2	CONSERVATIE-ASSESSMENT	15
2.2.3	DE LANDSCHAPPELIJKE LIGGING VAN HET ONDERZOEKSGBIED EN ZIJN OMGEVING	16
2.2.4	HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN HISTORISCH KADER	24
2.2.5	HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN ARCHEOLOGISCH KADER	31
2.2.6	EEN DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED.....	32
2.2.7	DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED	32
3	BIBLIOGRAFIE.....	34
3.1	LITERATUUR.....	34
3.2	WEBSITES.....	34

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1 : Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)	8
Figuur 2: Topografische kaart (detail) met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	9
Figuur 3: Kadasterkaart detail met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020) ..	9
Figuur 4: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	10
Figuur 5: Gewestplan met aanduiding van de Gudstraat (bron: Geopunt; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	16
Figuur 6: Bodemkaart met aanduiding van Aalst (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	16
Figuur 7: Quartairgeologische typeprofielkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	18
Figuur 8: Tertiairgeologische typeprofielkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	19
Figuur 9: Digitaal terreinmodel met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)	19
Figuur 10: Digitaal terreinmodel (detail) met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	20
Figuur 11: Hoogteprofielen van het projectgebied (bron: SOLVA; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)	20
Figuur 12: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	21
Figuur 13: Bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)	21
Figuur 14: Bodemassociatiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)	22
Figuur 15: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)	22
Figuur 16: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	23
Figuur 17: Luchtfoto uit 2015 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)..	23
Figuur 18: Uitsnede uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	25
Figuur 19: Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	26
Figuur 20: Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	27
Figuur 21: Uitsnede uit de Kaart Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	28
Figuur 22: Uitsnede uit de Poppkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	29
Figuur 23: Luchtfoto uit 1990 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)	30
Figuur 24: Luchtfoto uit de 1971 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)	30
Figuur 25: CAI op GRB met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020).....	31

LIJST VAN FOTO'S

Foto 1: Zicht op de Kattenbroekstraat ter hoogte van de bocht (Google Streetview 2019)	11
Foto 2: Zicht op de Kattenbroekstraat vanuit het zuiden (Google Streetview 2019)	11
Foto 3: Zicht op de Rijgerstraat vanuit het westen (Google Streetview 2019)	11
Foto 4: Zicht op de Albert Koningstraat vanuit het zuiden (Google Streetview 2019).....	12
Foto 5: Zucht op de Gudstraat vanuit het zuiden (Google Streetview 2019).....	12

LIJST VAN BIJLAGES

NUMMER BIJLAGE	ONDERWERP	AANMAAKSCHAAL	AANMAAKDATUM	BRONVERMELDING
BIJLAGE 1	Bestaande toestand van het projectgebied	1/500	04/12/2019	Stad Aalst, Sweco
BIJLAGE 2	Ontworpen wegnis van het projectgebied	1/500	11/10/2019	Stad Aalst, Sweco
BIJLAGE 3	Ontworpen riolering van het projectgebied	1/500	11/10/2019	Stad Aalst, Sweco
BIJLAGE 4	Dwarsprofielen, lengteprofielen, typeprofielen	1/500; 1/50	divers	Stad Aalst, Sweco

1 SAMENVATTING

1.1 PLANMATIGE CONTEXT

De stad Aalst wil wegenis- en rioleringswerken uitvoeren ter hoogte van de Gudstraat, Kattenbroekstraat, Koning Albertstraat en Rijgerstraat.

1.2 WETTELIJK KADER

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen** voor de wegenis- en rioleringswerken. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.¹

1.3 VRAAGSTELLING

Het projectgebied bevindt zich **buiten een historische kern** en wordt dus gekenmerkt door een **lage densiteit aan historische bebouwing**. De vraagstelling in dit geval richt zich vooral op de landschappelijke historiek van het terrein, de gebruiksgeschiedenis en de impact van de geplande werken. Dit bureauonderzoek gaat na of verder archeologisch (voor)onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

Het doel is informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Er wordt nagegaan of verder archeologisch (voor)onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

1.4 ONDERZOEKSMETHODE

Het uitgevoerde vooronderzoek omvatte een **bureauonderzoek**. Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbaar gegeorefereerd kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

1.5 RESULTATEN

De stad Aalst wil wegenis- en rioleringswerken uitvoeren ter hoogte van de Gudstraat, Kattenbroekstraat, Koning Albertstraat en Rijgerstraat.

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

---

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0 van 1 april 2019.

Derhalve diende in uitvoering van art. 5.4.1 3° van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor de wegenis- en rioleringswerken. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.

De stad Aalst wil wegenis- en rioleringswerken uitvoeren ter hoogte van de Gudstraat, Kattenbroekstraat, Koning Albertstraat en Rijgerstraat. Over het volledige traject wordt verder de riolering vervangen. Er worden zowel RWA- als DWA-leidingen aangelegd, waarvan de breedtes variëren tussen 250 en 900mm en de aanlegdieptes tussen 0,5 en 4,2m. Daarnaast zal het volledige traject ook voorzien worden van nieuwe wegenis, met een maximale opbouw van 61cm. De breedte van de wegen varieert tussen 3 en 6,4m. De wegen worden begrensd door voetpaden (opbouw 19cm), inritten bij huizen (opbouw 24cm), een berm met boomputten (tot 1m diep) en grachten die opnieuw geprofileerd of gedempt zullen worden.

Het bureauonderzoek heeft op basis van de gekende archeologische gegevens, de historische bronnen en het cartografisch materiaal aangetoond dat er nog geen archeologische sites gekend zijn op het projectgebied zelf. Het projectgebied is gelegen buiten een historische kern, en is volledig verhard en/of bebouwd. De wegtracés lijken grotendeels ongewijzigd sinds de 18 eeuw, met uitzondering van de Koning Albertstraat die pas op een later moment is aangelegd. De omliggende percelen lijken vooral gebruikt geweest als akker- en weiland, met een matige bebouwing die zich concentreerde rond de Kattenbroek en de Rijstraat. In de ruimere omgeving zijn bij prospectieonderzoek vondsten uit diverse periodes aan het licht gekomen. Door een systematisch prospectieonderzoek naar steentijdvondsten zijn er in dit gebied ook heel wat gekarteerd. Het projectgebied ligt in de Dendervallei, ten zuidwesten van de dorpskern van Moorsel. De bodemkaart toont aan dat er voornamelijk natte tot droge leembodems liggen.

Er zijn een aantal gegevens die het mogelijk maken om de verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed in te schatten. Ons basierend op landschappelijke gegevens, cartografisch materiaal en historische bronnen kunnen we in deze fase een hypothetisch **verwachtingspatroon** formuleren voor het projectgebied.

- Het projectgebied ligt **buiten de historische kernen** van Aalst en Moorsel. De omliggende percelen lijken vooral gebruikt te zijn als **akker- en weiland**. Matige bebouwing concentreert zich ten minste sinds de 18e eeuw langs de Kattenbroek en de Rijstraat.
- Op basis van de historische kaarten kunnen we stellen dat de **huidige indeling (straattracés)** van het projectgebied en de omgeving deels **teruggaat tot minstens de 18de eeuw** (en wellicht vroeger).
- Er bevinden zich **geen archeologische sites op het projectgebied**. In de ruimere omgeving werden zijn wel sporen van vroegere menselijke activiteit aangetroffen uit diverse periodes, maar vooral de steentijden, te wijten aan de hoge intensiteit van een gerichte prospectie.
- Het projectgebied zelf en de aansluitende omgeving is echter **reeds in zeer sterke mate ingericht**, met name door de huidige wegenis, rioleringswerken en nutsleidingen. Het plangebied is nagenoeg volledig verhard. Er kan redelijkerwijze aangenomen worden dat de originele bodemopbouw reeds zwaar is aangetast. In het bijzonder voor wat finaalpaleolithische sites of recenter aanbelangt, is er geen originele bodemopbouw bewaard.

De nieuwe wegenis zal een bestaande rijweg vervangen, wat dus betekent dat er **quasi geen nieuwe bodemverstoringen** zullen zijn. Er zullen **geen nieuwe significante verstoringen** gebeuren bij het uitvoeren van de geplande werken, aangezien deze binnen het gabarit van de huidige verstoring plaatsvinden.

Aangezien de geplande werken enerzijds een **minimale bodemingreep** hebben in een anderzijds **reeds sterk ingericht terrein**, biedt verder onderzoek **amper mogelijkheid tot kennisvermeerdering**. **Verder vooronderzoek is dan ook niet aangewezen**.

2 VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

2.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

Projectcode: 2020D45

Sitecode: 20-HER-GUD

Wettelijk depotnummer: D/2020/12.857/7

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie:

Oost-Vlaanderen, Aalst, Gudstraat (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**)

Bounding box:

punt 1: x= 129144.65439952325, y= 182219.1537368459

punt 2: x= 131045.82149669135, y= 183527.66278971292

Kadastrale gegevens:

Aalst afdeling 7, sectie B, openbare weg; Aalst afdeling 8, sectie D, openbare weg (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**)

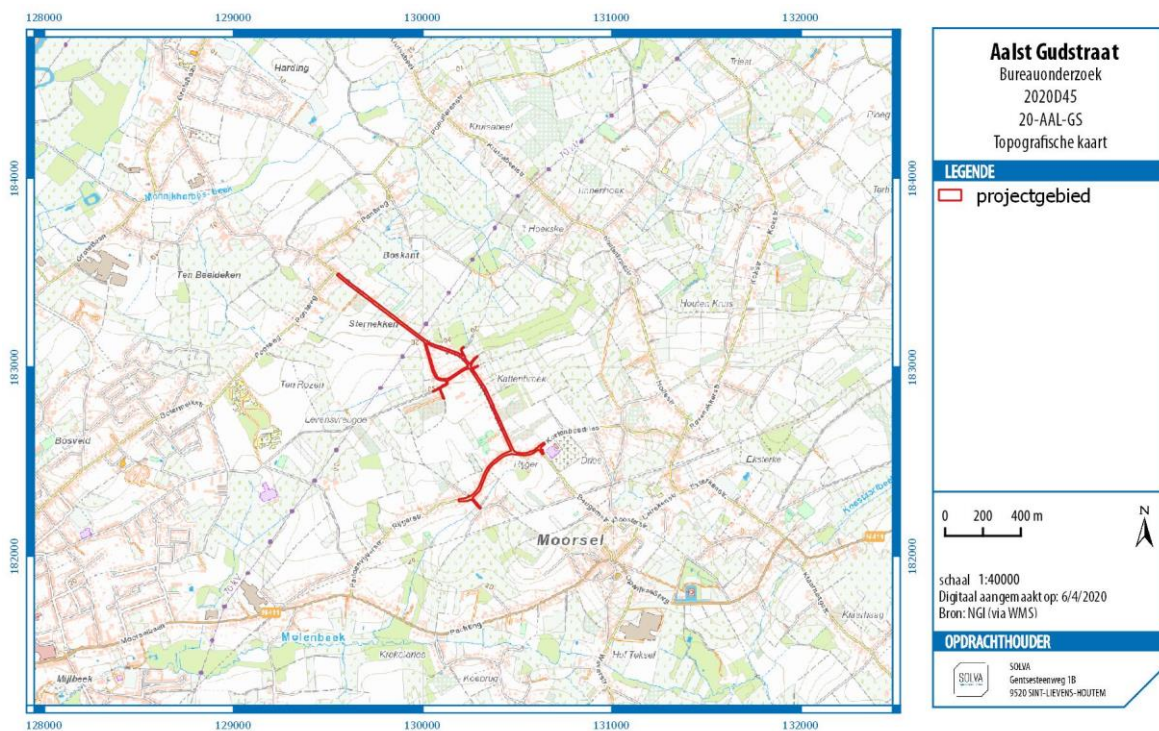
Topografische kaart: zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** en **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**

Betrokken actoren en specialisten:

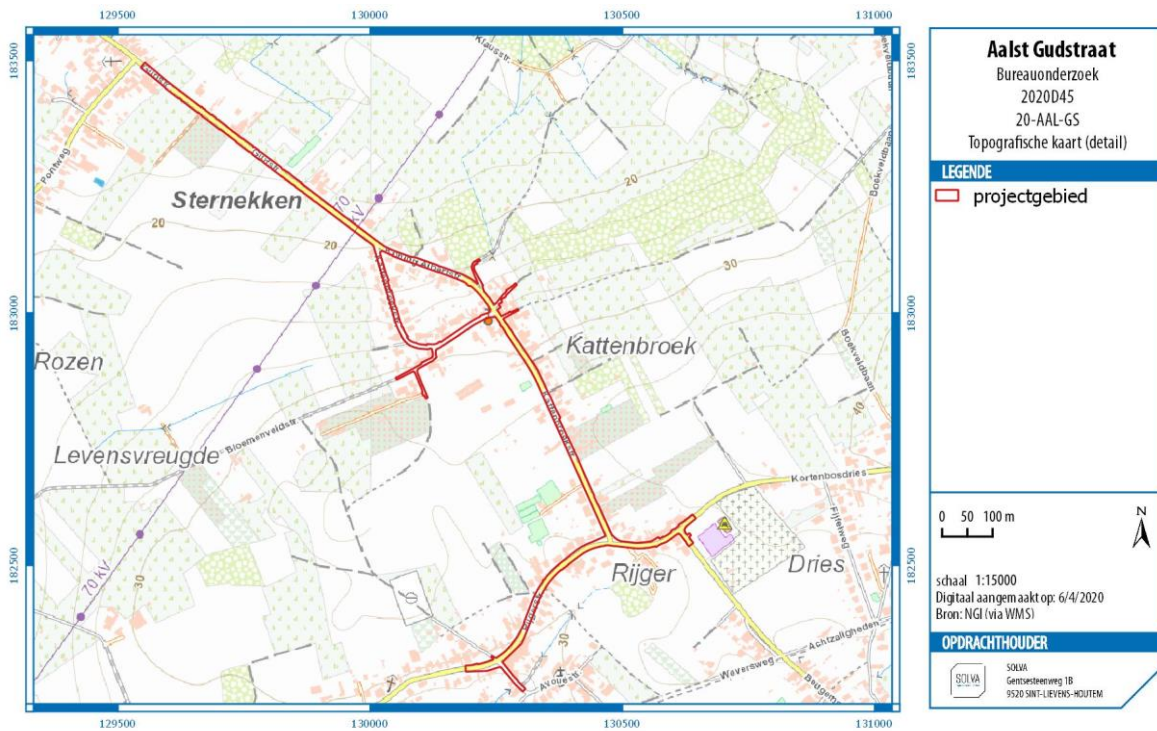
- Erkend archeoloog: Wouter De Maeyer
- Tekst: Silke De Smet
- Kaartmateriaal: Silke De Smet
- Redactie: Bart Cherretté

Wetenschappelijke advisering:

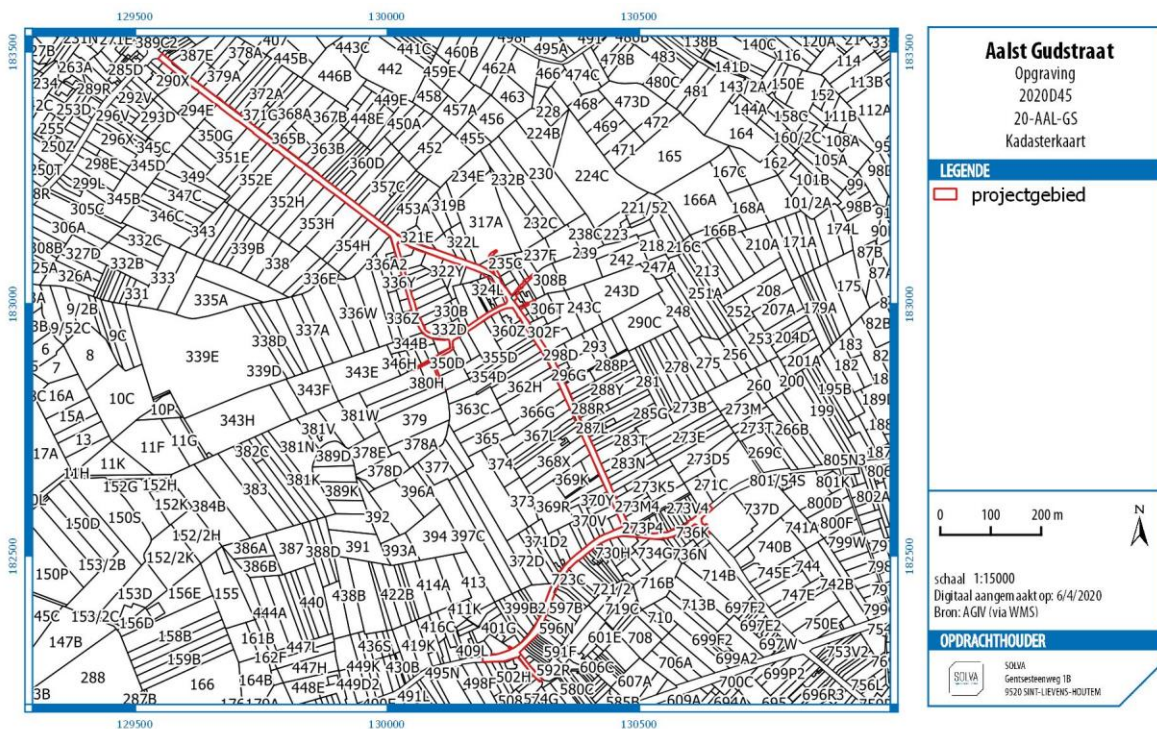
Niet van toepassing

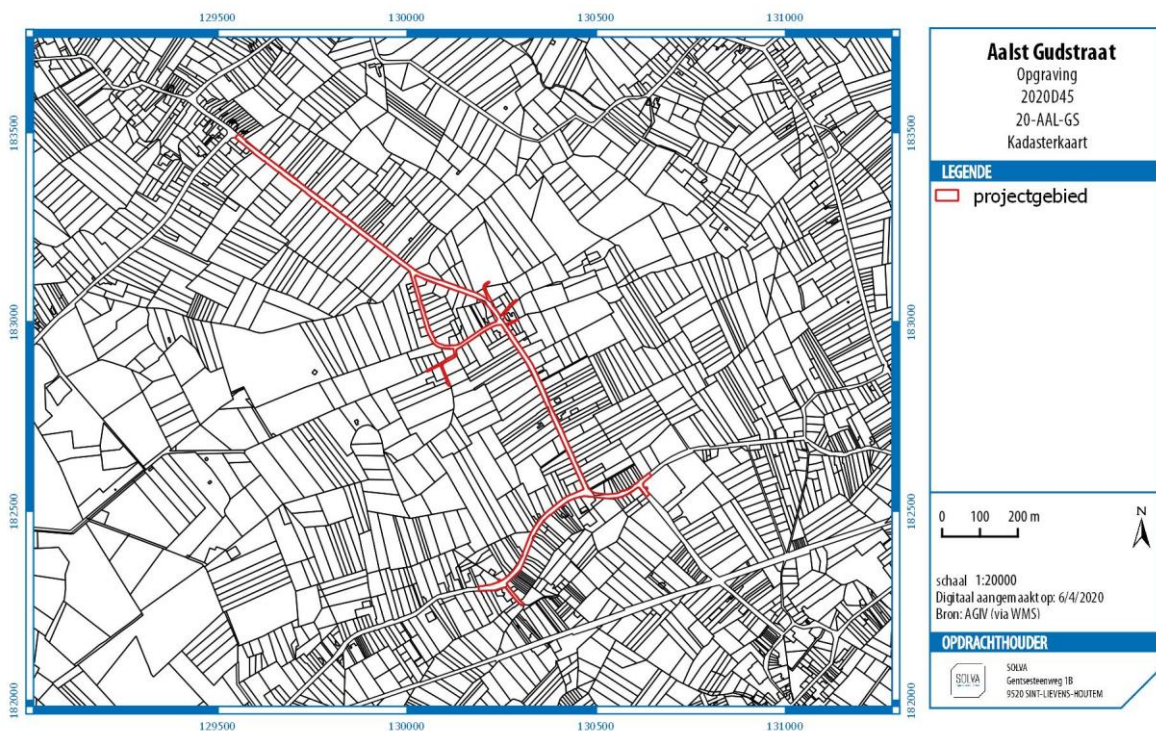
Figuur 1: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

Figuur 2: Topografische kaart (detail) met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

Figuur 3: Kadasterkaart detail met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

Figuur 4: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

2.1.1 AANLEIDING VOOR DE OPMAAK VAN DE ARCHEOLOGIENOTA

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning** voor **stedenbouwkundige handelingen** voor de wegenis- en rioleringswerken. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.²

² Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0 van 1 april 2019.

2.1.2 BESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE WERKEN

2.1.2.1 DE BESTAANDE TOESTAND

Foto 3: Zicht op de Rijgerstraat vanuit het westen (Google Streetview 2019)

Foto 2: Zicht op de Kattenbroekstraat vanuit het zuiden (Google Streetview 2019)

Foto 1: Zicht op de Kattenbroekstraat ter hoogte van de bocht (Google Streetview 2019)

Foto 4: Zicht op de Albert Koningstraat vanuit het zuiden (Google Streetview 2019)

Foto 5: Zucht op de Gudstraat vanuit het zuiden (Google Streetview 2019)

Het projectgebied wordt momenteel volledig ingenomen door een verharde rijweg. Het grootste deel van het traject (Rijgerstraat, Kattenbroekstraat en Koning Albertstraat) lijkt reeds voorzien te zijn van riolering. De Gudstraat is dan weer voorzien van grachten, net als een klein deel van de Koning Alberstraat. De omgeving van het projectgebied wordt ingenomen door bewoning langsheen de straten, en percelen die gebruikt worden voor akkerbouw en als weiland.

2.1.2.2 DE ONTWERPEN TOESTAND

Zie bijlage(s) 2-4 voor grondplannen en profielen van de ontworpen toestand voor de wegenis- en rioleringswerken.

De stad Aalst wil wegenis- en rioleringswerken uitvoeren ter hoogte van de Gudstraat, Kattenbroekstraat, Koning Albertstraat en Rijgerstraat.

Over het volledige traject wordt verder de **riolering** vervangen. Ter hoogte van de **Gudstraat** zal een DWA-leiding (250mm) aangelegd worden op een diepte variërend tussen ca. 1,5 en 3m. De RWA-leiding (400mm) zal aangelegd worden op een diepte variërend tussen ca. 0,9 en 2,1m. aan de westelijke zijde van de Gudstraat bevinden zich grachten. Tussen de grachten zullen duikers (400mm) aangelegd op een diepte tussen ca. 0,5 en 1,4m. In de **Koning Albertstraat** zal de DWA-leiding (250mm) op een diepte variërend tussen 2 en 2,5m komen te liggen. De RWA-riolering blijft in dit stuk beperkt tot een aantal duikers (400mm) op dieptes tussen 0,85 en 3m. De **Kattenbroekstraat** zal ook van een DWA-leiding (250mm) voorzien worden die op een diepte van 1,6 en 2,6m, en een RWA-leiding (400mm) op een diepte van 1,2 en 2,4m. Ten slotte komt in de **Rijstraat** een DWA-riolering met een breedte die varieert tussen 300, 400 en 500mm, en een aanlegdiepte tussen 2 en 4,2m. De RWA-leidingen variëren hier in breedte tussen 400, 600, 700 en 900mm, met aanlegdieptes tussen 1,2 en 3,2m diep.

De opbouw van de nieuwe **wegenis** kan afgelezen worden uit een aantal typedwarsprofielen. Type A-A wordt aangelegd ter hoogte van de Gudstraat en toont een dubbele rijweg met rijstroken van elk 3m breed die gescheiden worden door een berm van 3,1m breed. De opbouw van de rijweg heeft een totale hoogte van 61cm. In de middenberm zullen bomen geplant worden, waarvoor boomputten van ca. 1m diep voorzien worden die de volledige breedte van de middenberm zullen innemen. De weg wordt begrensd door enerzijds een berm (opbouw 61cm) en anderzijds een voetpad (opbouw 29cm). Type B-B betreft een rijweg van 5,9m breed met een opbouw van 49cm. De inritten zullen een opbouw van 24cm hebben. Dit type wordt aangelegd ter hoogte van de Gudstraat en de Kattenbroekstraat. Type C-C toont een rijweg met een totale breedte van 6,4m en opbouw van 61cm. Het voetpad heeft een opbouw van 19cm, de inritten 24cm. Dit type zal dienen voor de Gudstraat, de Koning Alberstraat en Kattenbroekstraat. Het type D-D zal gebruikt worden voor de Rijgerstraat. En betreft een rijweg met een totale breedte van 6,15m. deze weg wordt aan de ene kant begrensd door een berm en aan de andere kant door een parkeerstrook (2m breed, 24cm opbouw) en een voetpad (19cm opbouw). Het laatste type, type E-E, zal aangelegd worden ter hoogte van de Avouestraat en zal een weg zijn met een totale breedte van 4m breed en een opbouw van 27cm. Deze rijweg zal aan beide zijden begrensd worden door een voetpad (opbouw 19cm).

De grachten in de Gudstraat en Koning Alberstraat worden deels geruimd en gedempt, en deels geruimd en opnieuw geprofileerd. Dit impliceert geen significante verstoring in de bodem.

2.1.3 DE ONDERZOEKSOPDRACHT

2.1.3.1 VRAAGSTELLING

Het bureauonderzoek ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de wegenis- en rioleringswerken heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

2.1.3.2 DE RANDVOORWAARDEN

Niet van toepassing.

2.1.4 WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK

2.1.4.1 MOTIVERING VAN DE ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODEN EN –TECHNIEKEN

STRATEGIE

In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd **voor een zone die gekenmerkt wordt door een lage dichtheid aan bebouwing in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

METHODEN EN TECHNIEKEN

Met het oog op een gemotiveerd advies is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbare georeferentie kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

2.1.4.2 ORGANISATIE VAN HET BUREAUONDERZOEK

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door de assistent archeoloog Silke De Smet. Opmaak van de figuren en de georeferentie geschiedde door Silke De Smet. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Silke De Smet, Wouter De Maeyer en Bart Cherretté.

2.1.4.3 ASPECTEN WAARVOOR HET ADVIES VAN SPECIALISTEN WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.4 ASPECTEN WAARVOOR ALGEMENE WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.5 MOTIVERING VAN DE GESELECTEERDE BRONNEN

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de **bodemsoorten**. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden. De aardkundige gegevens zijn online opgezocht via de Bodemverkenner (www.dov.vlaanderen.be) en de Geopunt-kaart (www.geopunt.be), de kaarten zelf zijn geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van deze kaarten is de Databank Ondergrond Vlaanderen.

Het belangrijkste beschikbare **historisch kaartmateriaal** is vooral geraadpleegd om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Deze informatie uit het historische kaartmateriaal kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel oudere bodemarchief. Het historisch kaartmateriaal is georeferentie geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van het kaartenmateriaal is het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen.

Voor het archeologisch kader is de Centrale Archeologische Inventaris (**CAI**) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen.

De **ontwerpplannen** zijn door Sweco en Stad Aalst ter beschikking gesteld.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

2.2 ASSESMENTRAPPORT

2.2.1 METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA

Het assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het **bureauonderzoek**: dit zijn alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

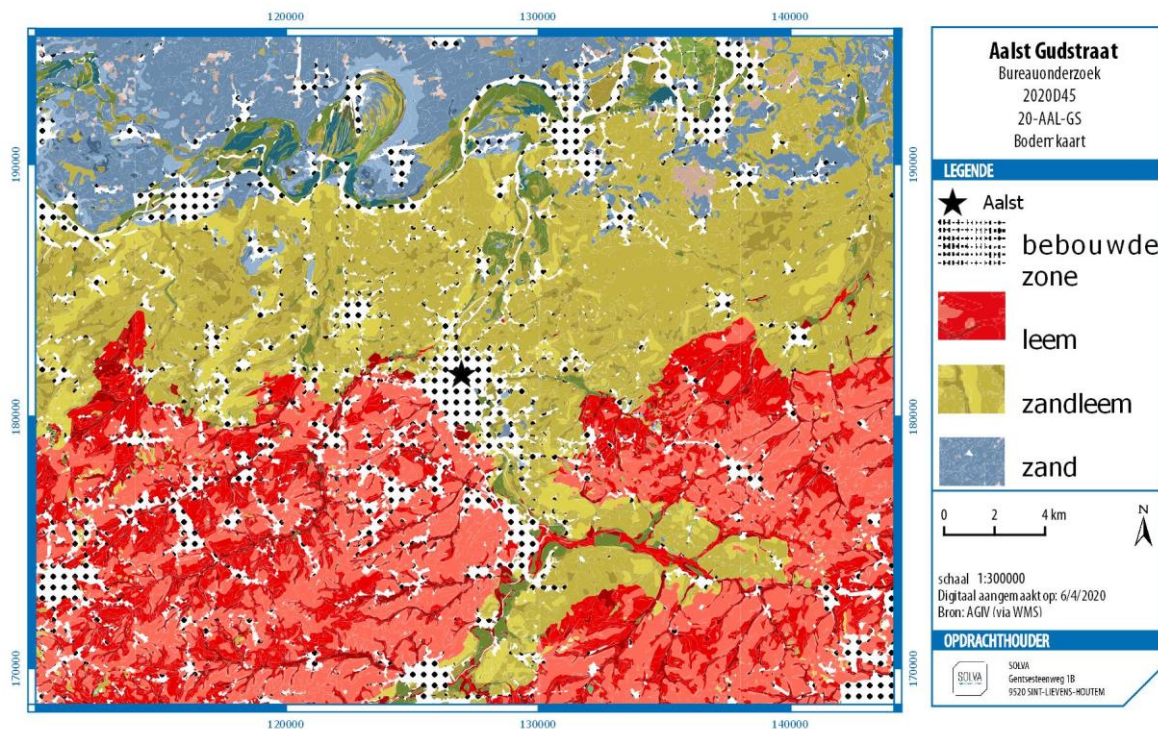
2.2.2 CONSERVATIE-ASSESSMENT

Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door **SOLVA** digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks “in-huis” wordt geback-up’t en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de **SOLVA**-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij dit bureauonderzoek niet van toepassing.

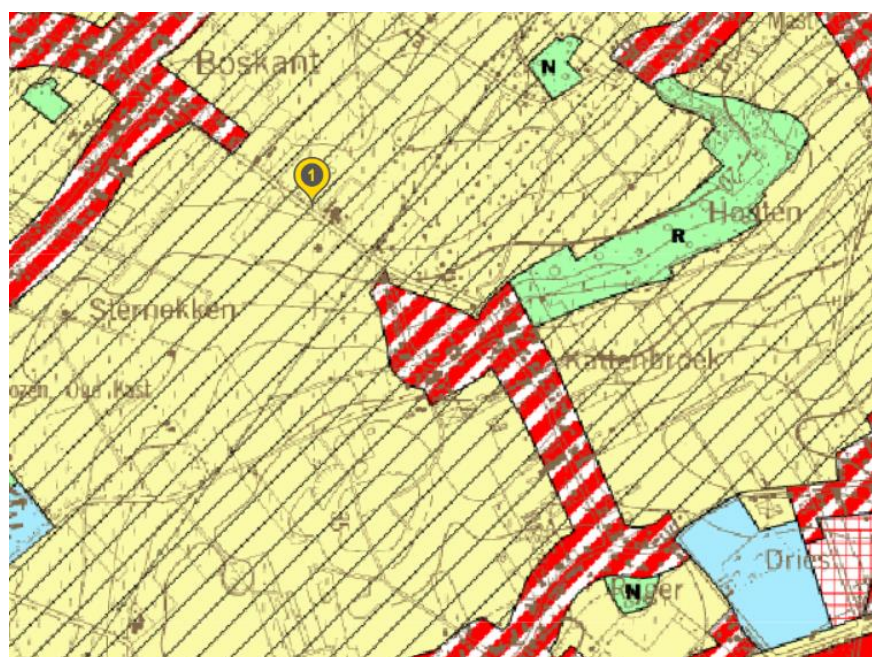
2.2.3 DE LANDSCHAPPELIJKE LIGGING VAN HET ONDERZOEKSGBIED EN ZIJN OMGEVING

2.2.3.1 ALGEMENE LANDSCHAPPELIJKE EN GEOGRAFISCHE SITUERING

Aalst is gesitueerd in het oosten van de provincie Oost-Vlaanderen, in de Dendervallei, op de overgang van het zandleemdistrict naar het lemig heuveldistrict. In het noorden grenst Aalst aan de deelgemeentes Hofstade en Herdersem, in het oosten aan Moorsel, in het zuiden aan Erembodegem en in het westen aan Nieuwerkerken, Erpe en Lede. Het projectgebied situeert zich in het noordoosten van de stad Aalst, ten zuidwesten van het dorpscentrum van Moorsel. Het projectgebied valt volgens het gewestplan deels binnen woongebied met een landelijk karakter en deels in landschappelijke waardevolle agrarische gebieden.

Figuur 6: Bodemkaart met aanduiding van Aalst (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

Figuur 5: Gewestplan met aanduiding van de Gudstraat (bron: Geopunt; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

2.2.3.2 AARDKUNDIGE EN HYDROGRAFISCHE SITUERING

ALGEMENE GEOLOGISCHE EN GEOMORFOLOGISCHE SCHETS VAN DE REGIO³

De Dendervallei waarbinnen het projectgebied is gesitueerd, is gelegen in het zogenaamde Midden-Vlaams glooiend zandleemdistrict. Het district bestaat uit een weinig tot matig geaccidenteerd Tertiair glooiend landschap waarop voornamelijk zandlemige eolische gronden werden afgezet. Het district bevindt zich in Midden-Vlaanderen.

Het district vormt in feite een overgangszone tussen het 'Pleistoceen riviervalleiendistrict' (Vlaamse vallei) in het noorden en het 'Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict' in het zuiden. In principe zijn dergelijke gebieden soort- en gradiëntrijk, waarbij naast de typische ecosystemen van zandige en lemige gebieden ook allerlei soorten voorkomen die aan gradiënten gebonden zijn. Het is een bijna open kouterlandschap met nat bos en weiden in de depressies. In principe zou het ecodistrict nog verder in drie subgebieden onderverdeeld kunnen worden: een vlak nat zandleemgebied vooral in het noordelijke deel van het district, een droog zandleemgebied voornamelijk in het centrale gedeelte en een golvend zandleemgebied met sterke invloed van de Tertiaire ondergrond vooral in het zuidelijk deel. Deze subgebieden duiden nog maar eens op het feit dat het district eerder als een overgangsgebied te beschouwen is.

Tertiair

Tijdens het Tertiair werden mariene zand- en kleilagen afgezet, achtereenvolgens de Formatie van Kortrijk, Formatie van Tielt, Formatie van Gent, Formatie van Lede en Formatie van Maldegem. Na daling van de zeespiegel werden deze sedimenten in het Pleistoceen (Quartair) door erosie aangetast, en dan voornamelijk de zandige formaties. De kleiige lagen boden meer weerstand aan de erosie en vormden de heuveltoppen van het Tertiair reliëf. Het resultaat is een vrij sterk golvend en versneden tertiair oppervlak met een lichte daling naar het noorden toe.

Het Tertiaire substraat bestaat in het oostelijke deel overwegend uit klei (leden uit de Formatie van Maldegem), terwijl het westelijke deel meer zandig is, met plaatselijk (kleiige) heuveltoppen. Dit weerspiegelt zich sterk in het huidige landschap (reliëf, waterhuishouding). Tijdens het Weichselglaciaal werd het Tertiaire landschap grotendeels afgedekt met een Quartaire voornamelijk niveo-eolische dekmantel. Dit pakket bezit een dikte van 0 tot 10m. De variatie in dikte wordt verklaard door topografie en de overheersende westenwind-richting tijdens de afzettingen. Het eolisch materiaal is het dikst in de depressies en op zwakke, naar het oosten gerichte hellingen (5 tot 10m). Op de ruggen bedraagt het nog 1 à 2 m, terwijl het op de heuveltoppen dikwijls ontbreekt.

Quartair

De Quartaire afzettingen werden in verschillende perioden tijdens het Weichselglaciaal afgezet. Het materiaal, dat tijdens de eerste twee fasen sedimenteerde, werd in de nabijheid van de Tertiaire verhevenheden vaak weggeërodeerd. In het begin van de derde fase werd ten gevolge van afspoeling en afglijding vaak Tertiair, vooral zandig materiaal, verplaatst en vermengd met de niveo-eolische sedimenten. Dit verspoelde materiaal komt voor in de ondergrond van de meeste zandleemprofielen en is van groot belang voor de bodemgesteldheid, inclusief de waterhuishouding van de gronden. Op het einde van het Tardiglaciaal werden langs de Dender (Wieze-Denderbelle) duinruggen afgezet door verwaaiing van lokale voornamelijk licht zandleem sedimenten. Tijdens het Holoceen werd alluvium in de valleien afgezet en in recente tijden traden nieuwe verstuiwingen en afzettingen op ten gevolge van ontbossingen.

Geomorfologie

Hoewel de Quartaire afzettingen een verzachting van het Tertiaire landschap teweegbrachten, is het reliëf in hoofdzaak als een erosiereliëf te beschouwen. Het reliëf wordt in dit zandlemig gebied nog beïnvloed

---

³ We baseren ons voor deze beschrijving op de definitie en karakterisering van de ecodistricten in Vlaanderen. In het concept 'ecodistrict' worden diverse geologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrografische en historisch-geografische aspecten, die ook een determinerende invloed hebben gehad op het menselijk handelen in het verleden, in relatie tot elkaar besproken: Sevenant et al. 2002.

door het onderliggende Tertiaire substraat. Vooral in het zuidelijke deel (aansluitend op het 'Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict') is deze invloed nog vrij duidelijk aanwezig. Het Tertiair geaccidenteerd landschap in het noordelijk gedeelte is vrijwel geheel genivelleerd door de Quartaire niveo-eolische dekmantel die tijdens het Weichselglaciaal werd afgezet.

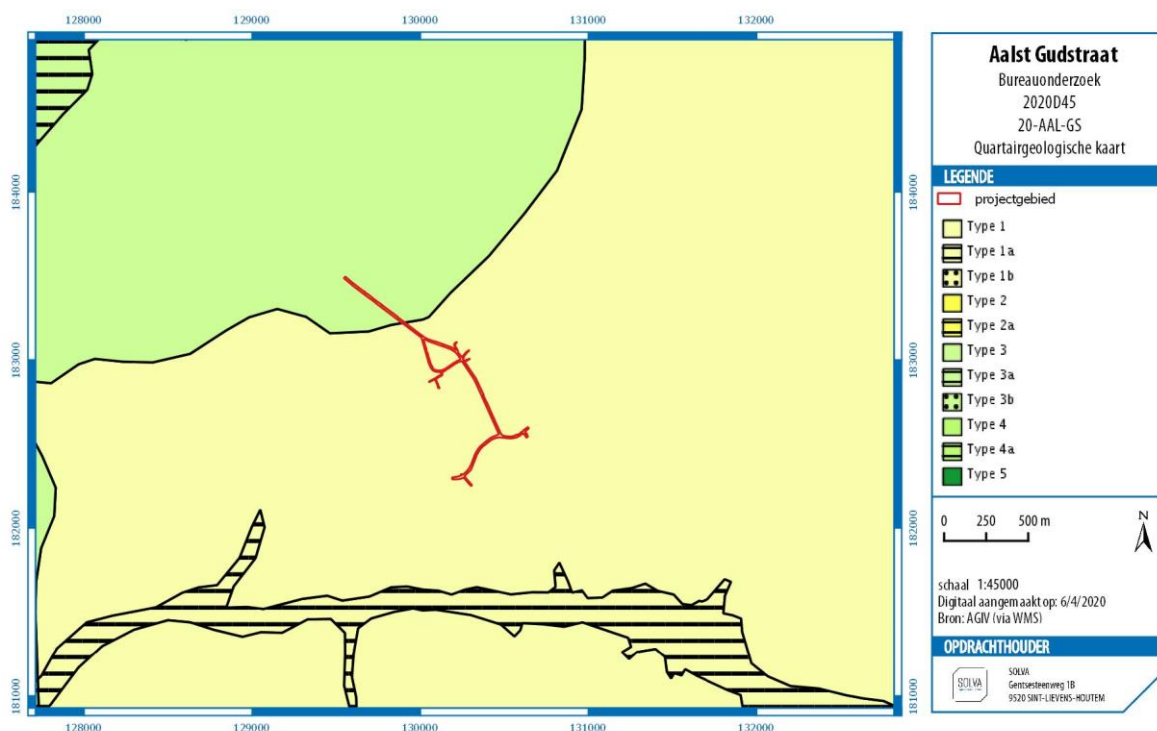
Bodem

De Pleistocene sedimenten zijn de voornaamste bodemvormende bestanddelen in het district. Het zandige lössleem, dat in dit gebied afgezet werd tijdens de laatste ijstijd, wordt op een lager reliëfniveau aangetroffen dan de zuivere lössafzettingen (afgezet in de zuidelijk gelegen districten). Het bezit soms een sterk variërende textuur indien het tijdens zijn afzetting vermengd werd met verspoeld Tertiair zand. Niet tot zwak gleyige bodems met een textuur B-horizont (grijsbruine podsolachtige bodems) bevinden zich eerder in het zuiden van het district. Deze bodems werden gevormd onder een gemengd loofbos en zijn typisch voor zandleem- en leemgebieden. Doorgaans vertonen deze gronden een normale waterhuishouding. Elders overwegen gronden met een sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B-horizont. Het betreft gedegradeerde grijsbruine podsolachtige bodems, die onder andere ontstaan zijn door het in cultuur brengen van gronden (en dus het rooien van de natuurlijke bosvegetatie). De zandleemgronden zijn niet tot matig gleyige gronden. Op de Tertiaire opduikingen komen niet tot sterk gleyige gronden voor met een niet bepaalde profielontwikkeling. De beekvalleien worden gevormd door hydromorfe alluviale gronden.

De textuur van de meeste zandleemgronden wordt lichter (zandiger) naarmate ze dieper liggen of gaan over tot verspoeld, kleiig, Tertiair materiaal. In het zandleemgebied, waar het Quartaire dek vaak op matige diepte op een zandig-lemig complex rust, hebben vele gronden een gebrekkige waterhuishouding, te wijten aan de langzame oppervlakkige drainering en aan een tijdelijk opgehouden watertafel. Deze watertafel wordt plaatselijk gevormd op een weinig doorlatende (Tertiaire) laag (indien deze op minder dan 2-3 m diepte voorkomt). Op andere heuvels (bijvoorbeeld de heuvel ter hoogte van Lede), waar een sterk doorlatende Tertiaire ondergrond voorkomt (Tertiair zand), liggen goed ontwaterde gronden.

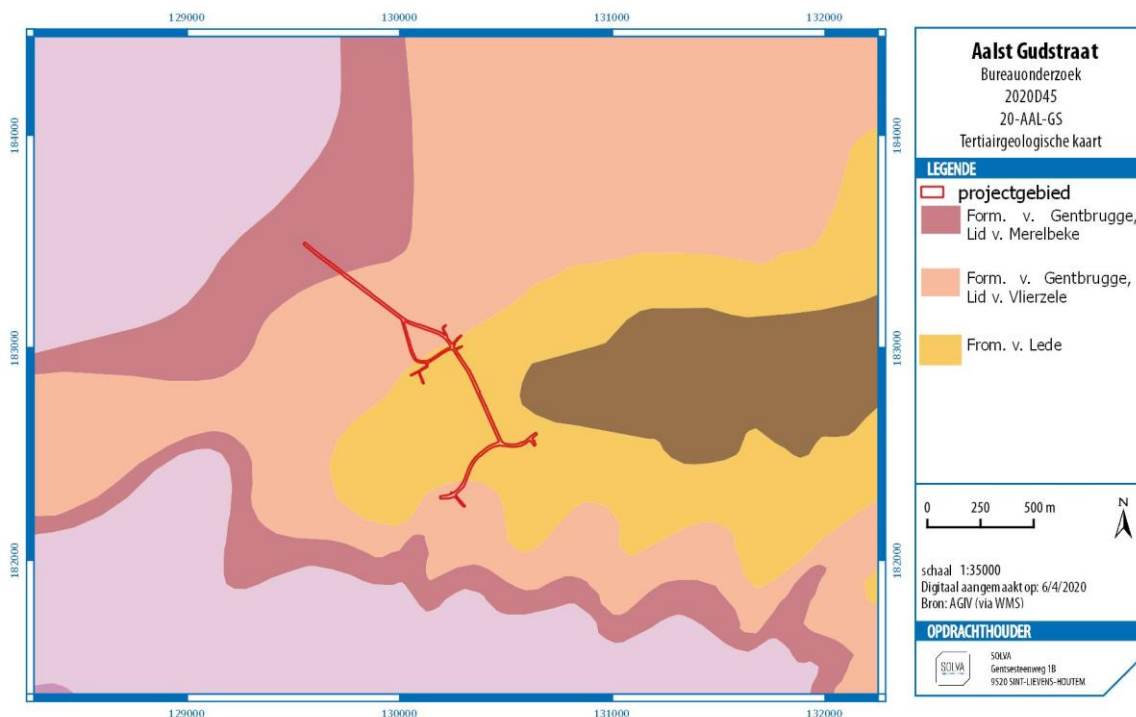
HET PROJECTGEBIED

De **Quartaargeologische profieltypekaart** karakteriseert het projectgebied als Geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (type 3) in het noordwesten, en Geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (type 1) in het zuidoosten.

Figuur 7: Quartaargeologische typeprofielkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

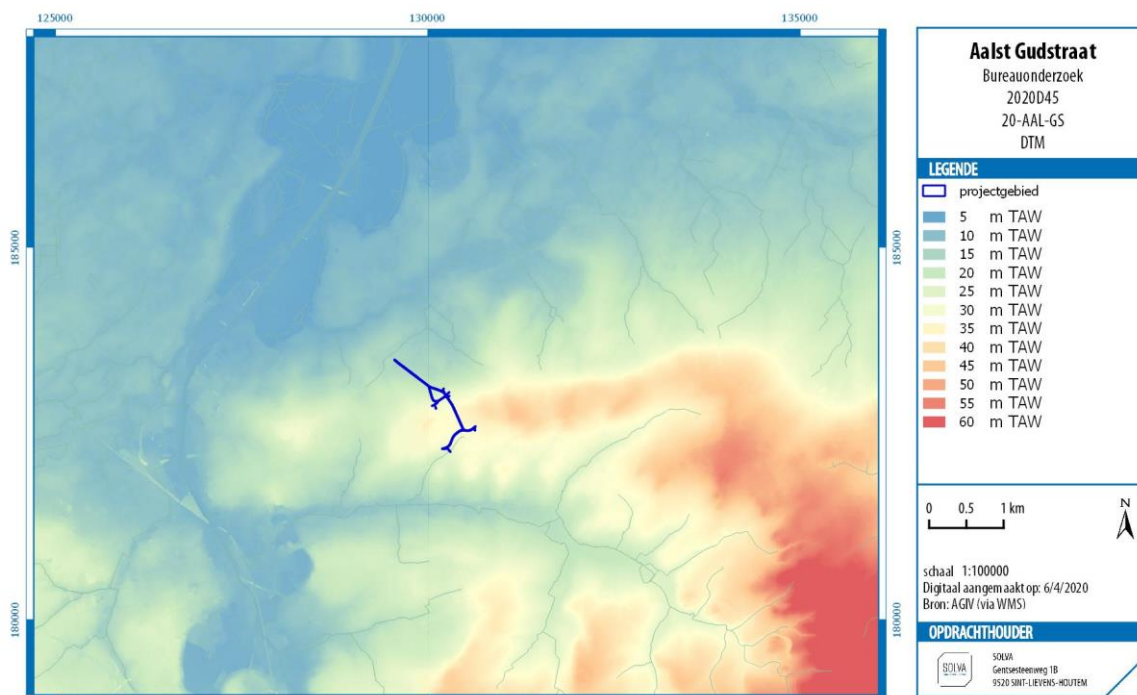
Op de **Tertiairgeologische profieltypekaart** is te zien dat het projectgebied gelegen is op Formatie van Maldegem, Lid van Ursel, in zuidoosten, de Formatie van Gentbrugge, Lid van Vlierzele, in het centrale deel van het projectgebied, en ten slotte de Formatie van Gentbrugge, Lid van Merelbeke, in het noordwesten van het projectgebied.

Figuur 8: Tertiairgeologische typeprofielkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)
Voor het gebied is **geen geomorfologische kaart** beschikbaar.

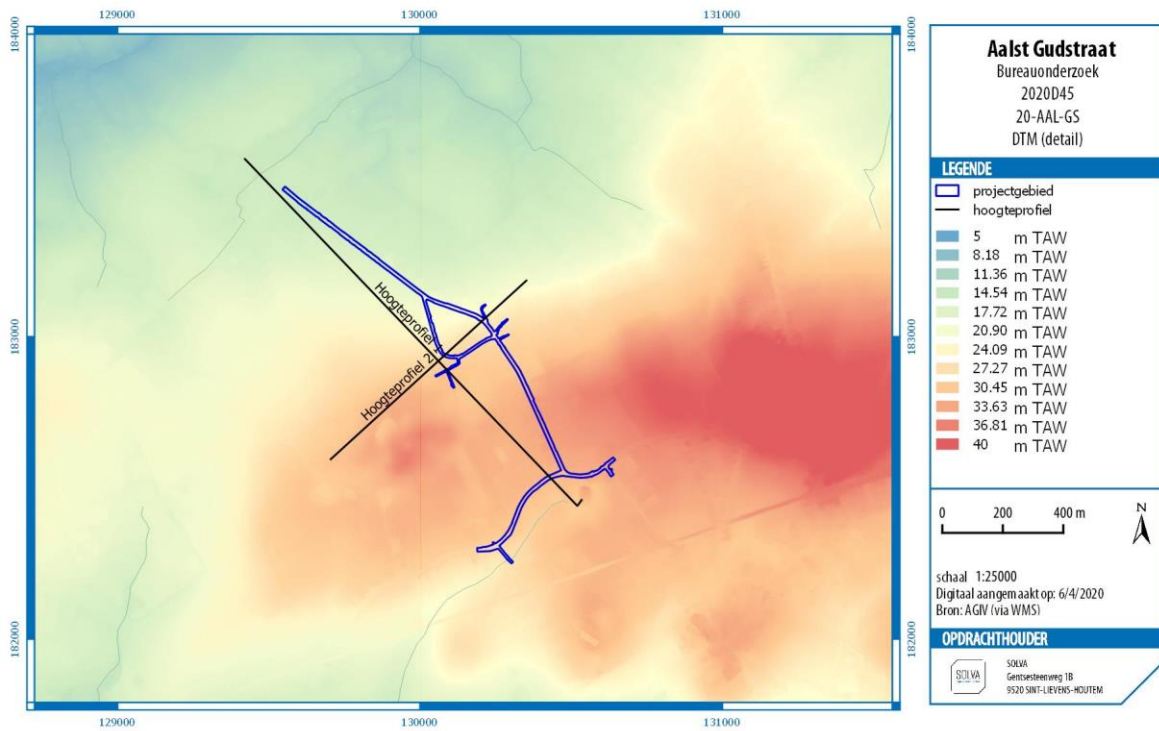
2.2.3.3 FYSISICH-GEOGRAFISCHE SITUERING

De stad Aalst is gelegen in de Dendervallei. Op het **hoogtemodel** is te zien hoe het projectgebied aan de westelijke voet van een oost-west georiënteerde heuvelrug gelegen is.

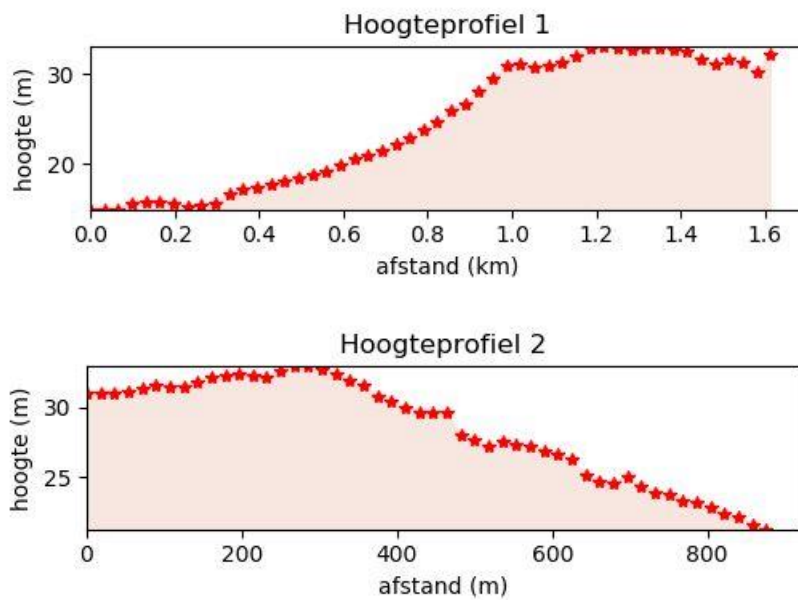

Figuur 9: Digitaal terreinmodel met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

Het projectgebied zelf is **licht hellend** met hoogtes schommelend tussen +15m en +35m TAW.

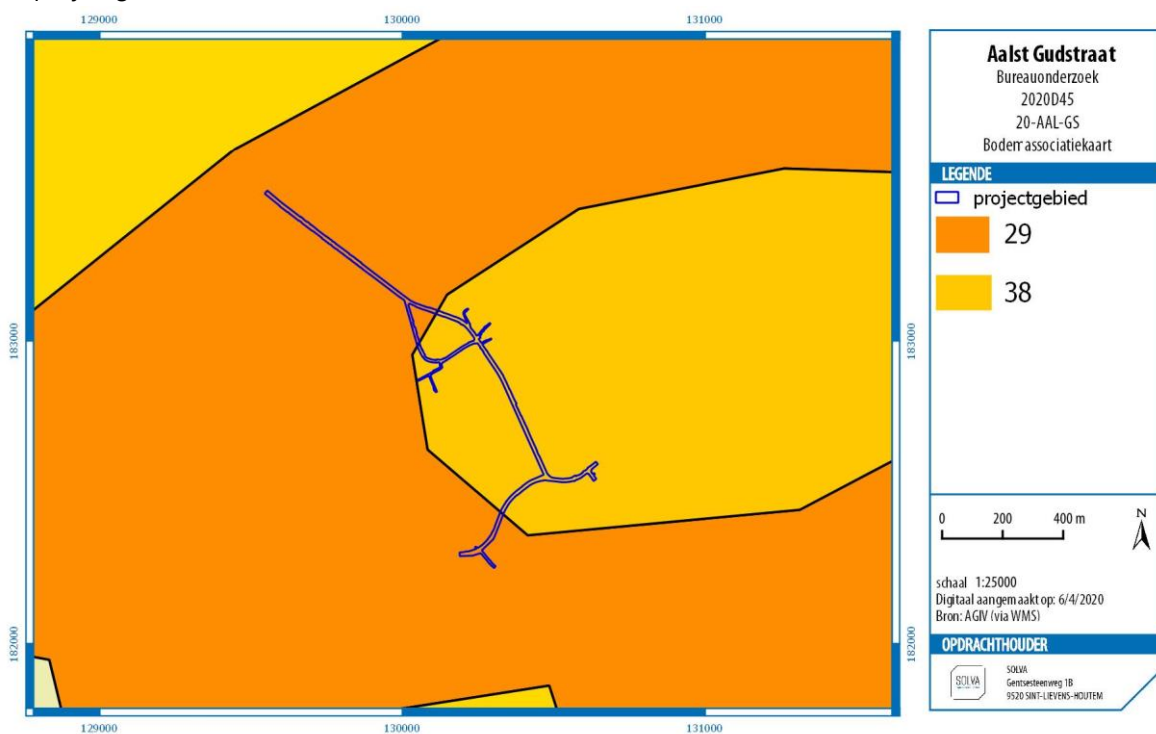
Figuur 10: Digitaal terreinmodel (detail) met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

Figuur 11: Hoogteprofielen van het projectgebied (bron: SOLVA; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

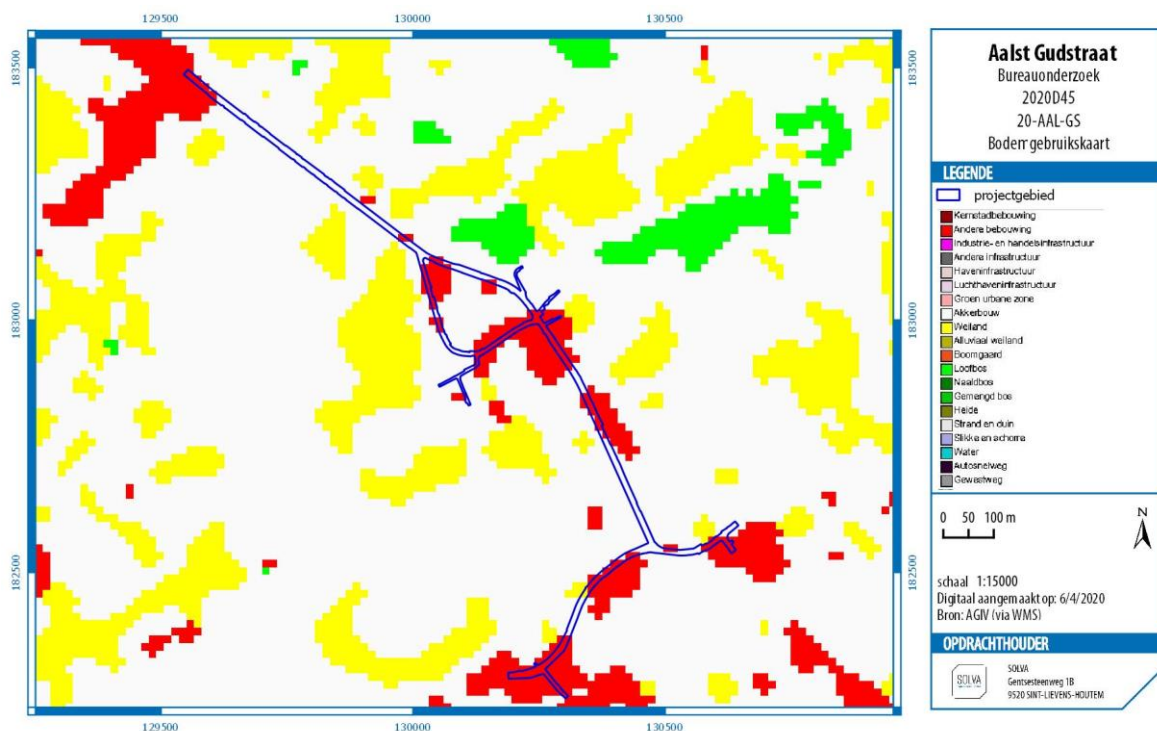
De **bodemassociatiekaart** toont bodemassociatie 29, natte zandleemgronden met textuur B horizont of met verbrokkelde textuur B horizont, in het noordwesten van het projectgebied, en bodemassociatie 38, niet gedifferentieerde zandlemige of lemige substraatgronden op klei-zandcomplex, in het zuidoosten van het projectgebied.

Figuur 14: Bodemassociatiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

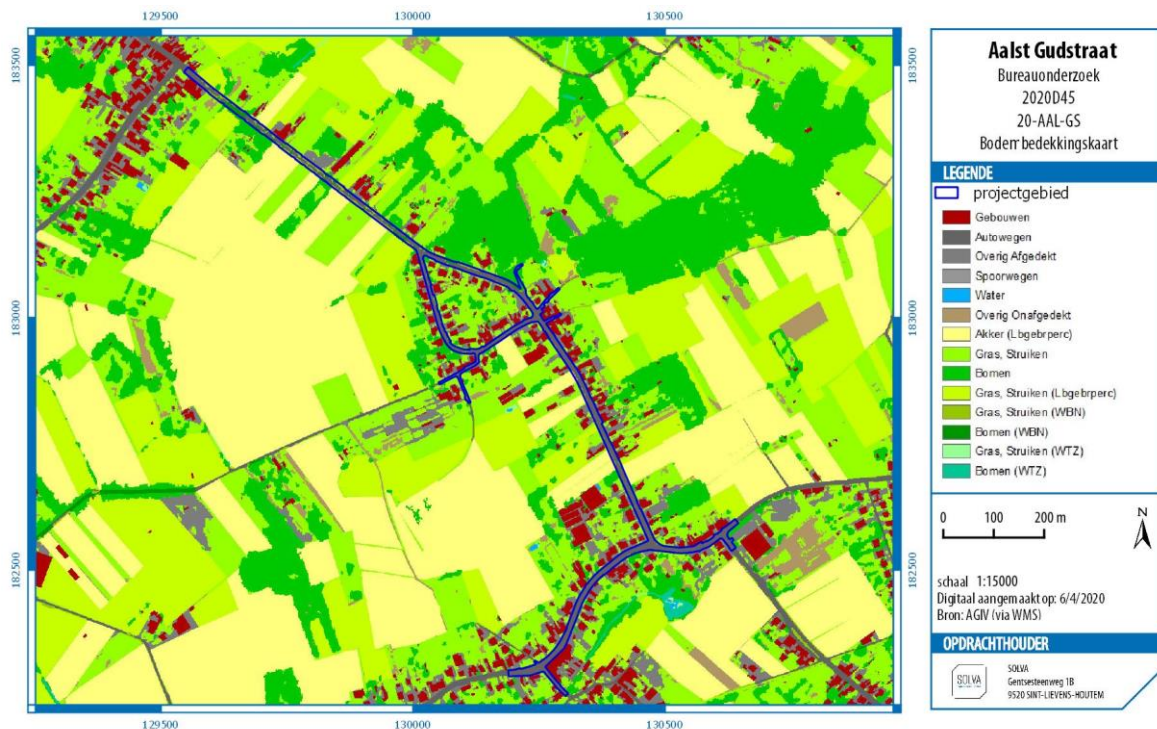
2.2.3.4 GRONDGEBRUIK

Volgens de **bodemgebruikskaart** wordt (de omgeving van) het projectgebied in genomen door akker- en weiland en ‘andere bebouwing’.

Figuur 15: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

Ook de **bodembedekkingskaart** toont dat het projectgebied ingenomen wordt door autowegen. De omgeving wordt gebruikt als akker- en weiland, en 'andere bebouwing'.

Figuur 16: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

Een **recente luchtfoto** uit 2015 geeft een gelijkaardig beeld weer.

Figuur 17: Luchtfoto uit 2015 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

Een gedetailleerde beschrijving van de bestaande toestand van het projectgebied wordt beschreven onder 2.1.2.1.

2.2.4 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN HISTORISCH KADER

2.2.4.1 *HISTORISCH KADER*

2.2.4.1.1 GESCHIEDENIS VAN HET PROJECTGEBIED

In de omgeving van het projectgebied valt al sinds de steentijden menselijke activiteit te bespeuren. De CAI wijst op een relatief grote hoeveelheid steentijdvondsten, deels ten gevolge van een gerichte veldprospectie in dit gebied. De CAI duidt er verder op dat antropogene aanwezigheid blijft voortduren tot minstens de Nieuwe Tijd. Het historisch kaartmateriaal wijst er verder op dat de omgeving van het projectgebied bewoond werd, en dat de percelen in de omgeving tot aan het einde van de 19e eeuw ingenomen werden door akker- en weiland. Met uitzondering van de Koning Albertstraat, die pas op de recente luchtfoto's te zien is, komt het huidige stratennet goed overeen met de wegen gekarteerd op het historisch kaartmateriaal.

2.2.4.2 *INVENTARIS ONROEREND ERFGOED*

Ten zuiden van het projectgebied zijn een tweetal plaatsen opgenomen in de Inventaris Onroerend Erfgoed. Een eerste is een langgestrekt hoevetje met voortuin uit het einde van de 19de eeuw.⁴ Het tweede betreft een dubbelhuisje met voortuin uit het einde van de 19de eeuw.⁵ Ten noorden van het projectgebied staat ten slotte ook een verzorgde semi-afgesloten hoeve uit de tweede helft van de 19e eeuw geregistreerd met een kleine voortuin. De hoeve omvat een boerenburgerhuis met een aantal bijkomstige bakstenen gebouwen gegroepeerd rondom een vierkant aarden erf.⁶

---

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Langgestrekte hoeve [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/455> (Geraadpleegd op 02-04-2020)

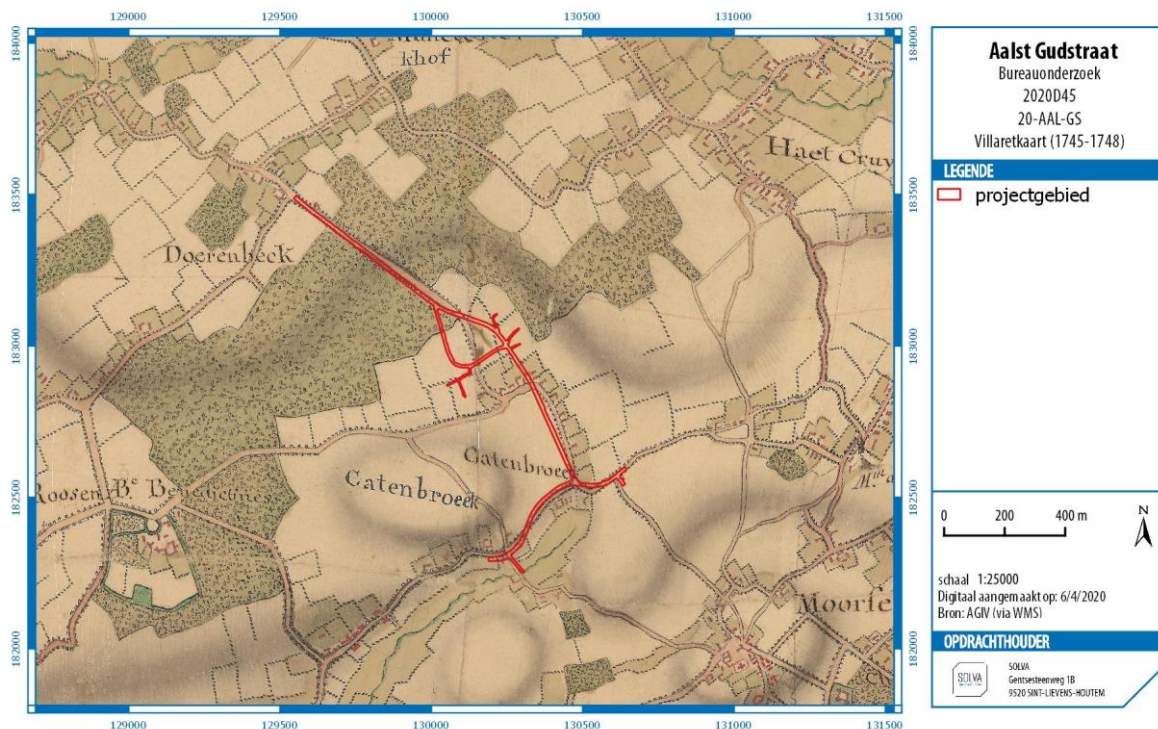
⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Dorpswoning [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/456> (Geraadpleegd op 02-04-2020)

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Semi-gesloten hoeve [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/396> (Geraadpleegd op 02-04-2020)

2.2.4.3 HISTORISCH-CARTOGRAFISCHE DOCUMENTEN

2.2.4.3.1 VILLARETKAART (1745 – 1748)

Op de Villaretk kaart is het trace van wegen van het projectgebied reeds goed te herkennen. Enkel de bocht van de huidige Kattenbroekstraat, hier ook aangeduid met het toponiem 'Catenbroeck', wijkt af naar het noordwesten en de Koning-Albertstraat bestaat nog niet op deze kaart. Het toponiem Doerenbeek valt op in het noordwesten van het projectgebied. De wegen worden omgeven door bewoning, akkerland en bos. Ten westen van het projectgebied is het toponiem 'Roosen AB Benedictines' te zien. Dit slaat top de abdij die toebehoorde tot de Cisterciënzerinnenorde en teruggaat tot de eerste helft van de 13e eeuw. Vandaag staat de abdij bekend als 'Abdij ter Rozen'.

Figuur 18: Uitsnede uit de Villaretk kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

2.2.4.3.2 JOZEF JOHAN FRANS FERRARIS – KABINETSKAART DER OOSTENRIJKSE NEDERLANDEN EN HET PRINSBISDOM LUIK (1771-1778)

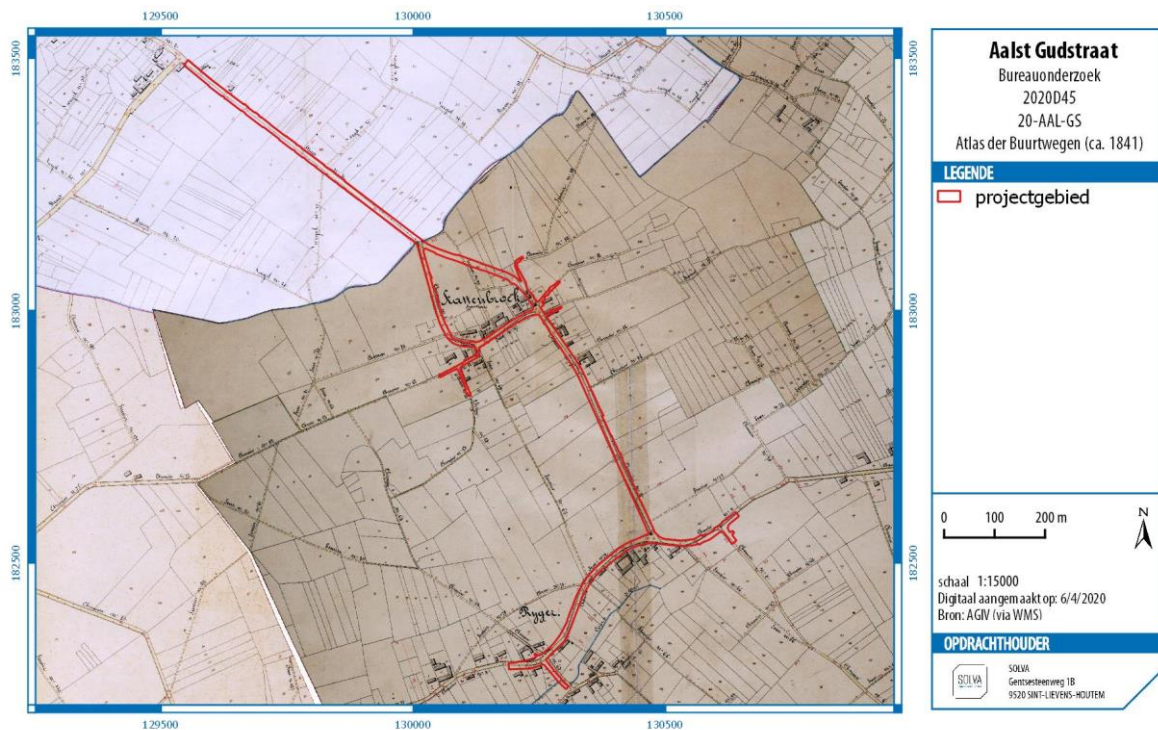
Op de Ferrariskaart komt de Kattenbroekstraat, hier ‘Cattenbrouck’, al beter overeen met het historische tracé. Het valt op dat de bosrijke omgeving ter hoogte van het noordwestelijke deel van het projectgebied hier wordt ingenomen door akker- en weiland. In het westen is nog steeds de Abdij ter Rozen te zien, hier ‘Abb De Roosen’.

Figuur 19: Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

2.2.4.3.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

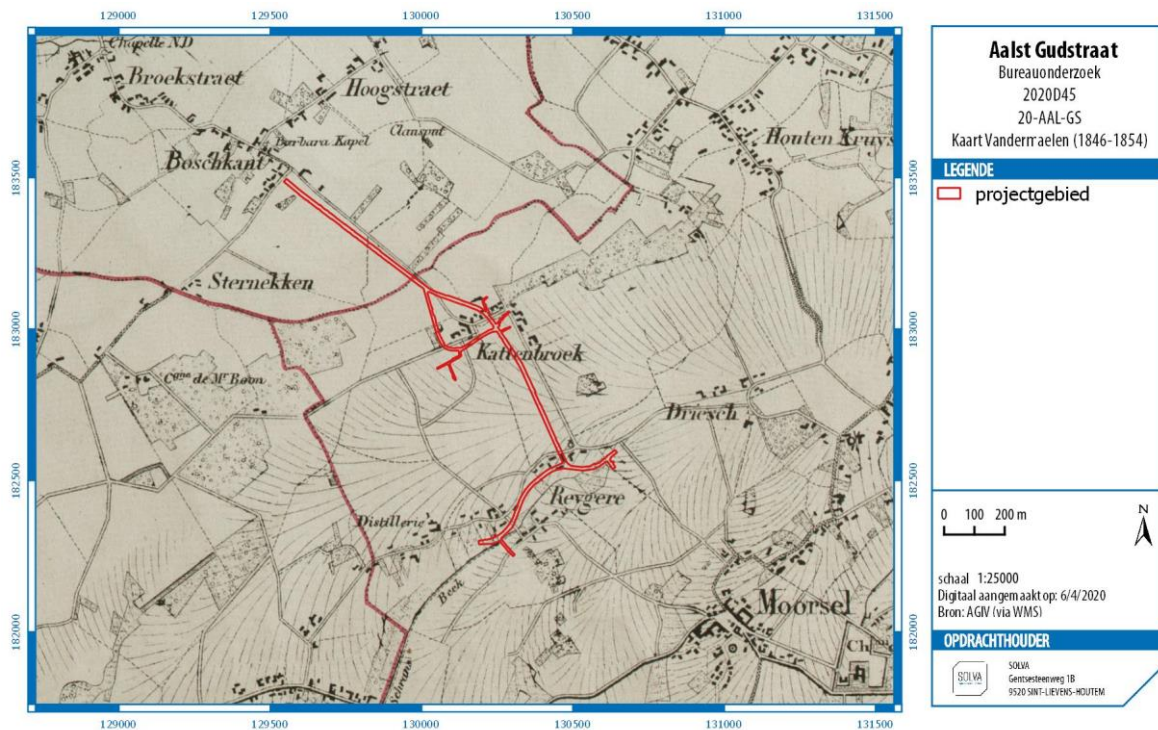
Op de Atlas der Buurtwegen is voor het eerst de percelering te zien. Hier vallen de toponiemen 'Kattenbroek' en 'Ryger' op, waarvan de laatste slaat op de huidige Rijgerstraat. Verder biedt deze kaart weinig bijkomende informatie ten opzichte van de voorgaande historische kaarten.

Figuur 20: Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

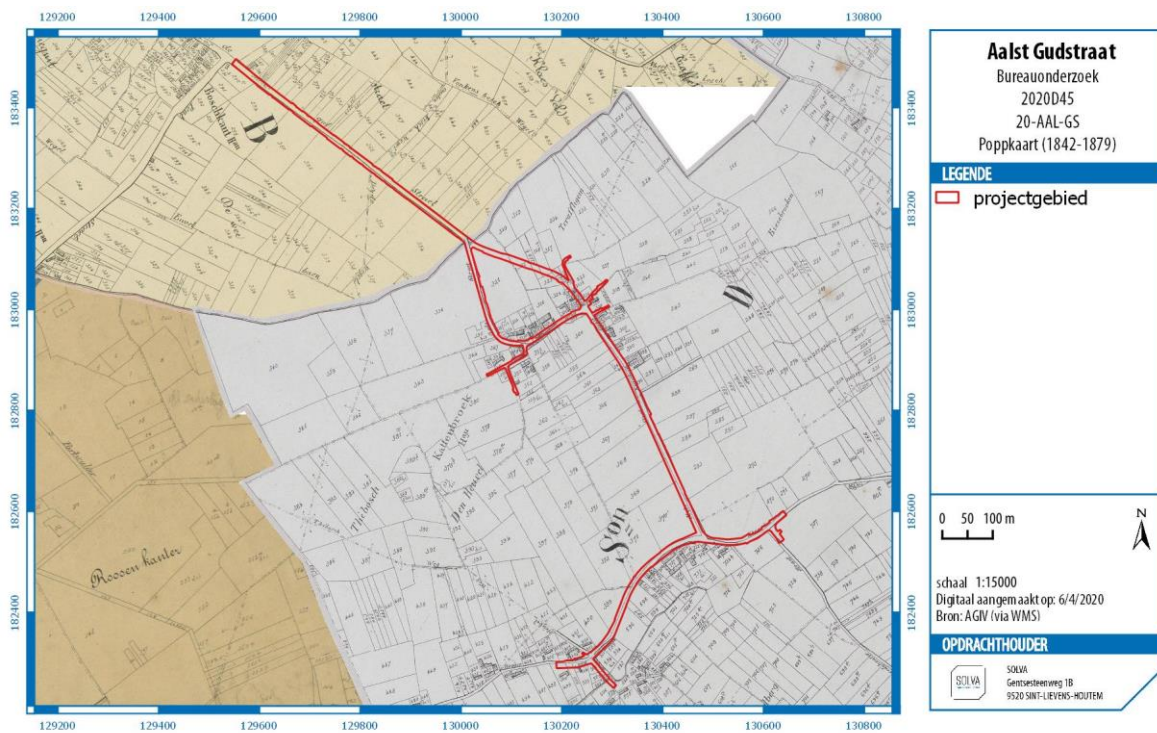
2.2.4.3.4 PHILIPPE VANDERMAELEN – CARTES TOPOGRAPHIQUES DE LA BELGIQUE (1846-1854)

De georeferentie van de kaart Vandermaelen heeft een lichte afwijking, waardoor het projectgebied in werkelijk iets meer noordoostelijker moet geprojecteerd worden. De 'Abdij ter Rozen' is hier niet meer te zien.

Figuur 21: Uitsnede uit de Kaart Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

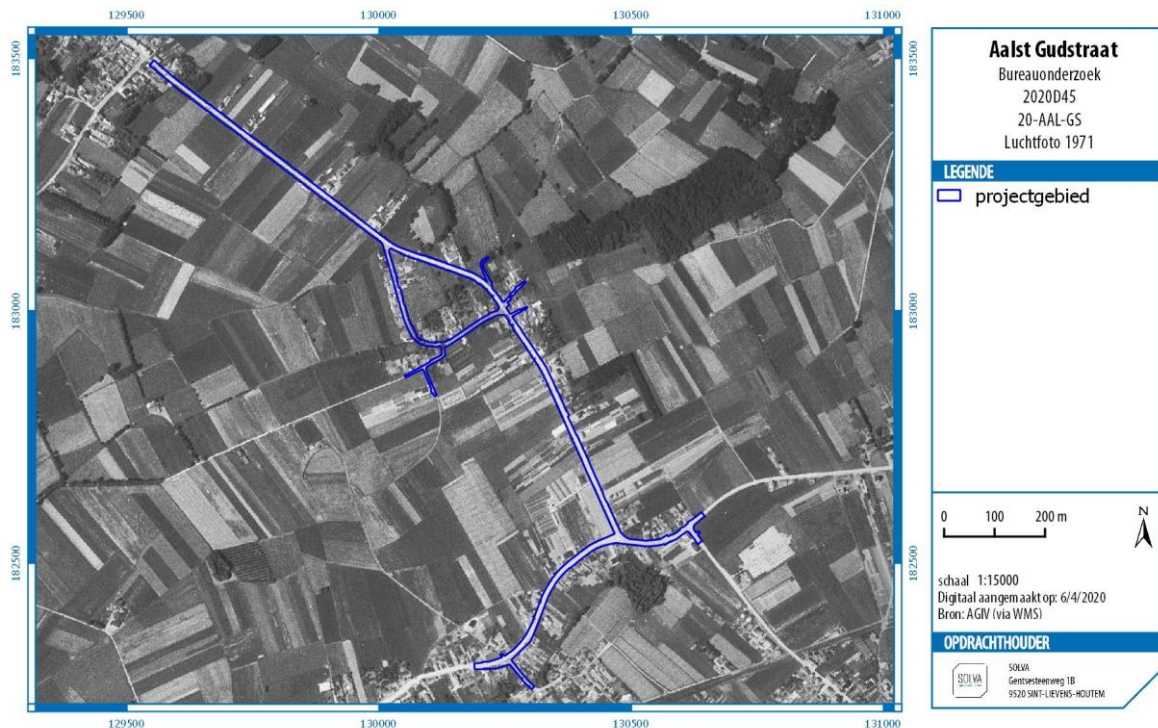
2.2.4.3.5 PHILIPPE CHRÉTIEN POPP - ATLAS CADASTRAL PARCELLAIRE DE LA BELGIQUE (1842-1879)
De Poppkaart biedt weinig nieuwe informatie ten opzichte van het voorgaande historisch kaartmateriaal.

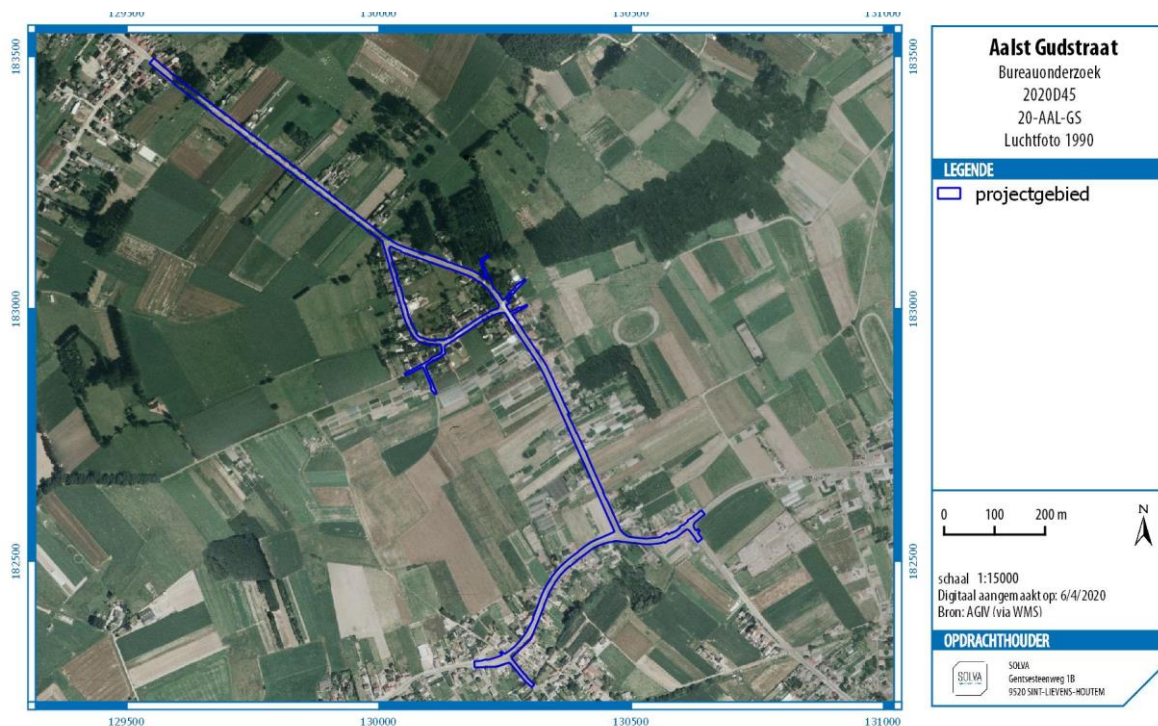
Figuur 22: Uitsnede uit de Poppkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

2.2.4.3.6 RECENTE LUCHTFOTO'S

Op de recente luchtfoto's is voor het eerst de Koning Albertstraat te zien. De bewoning langs de wegen van het projectgebied is toegenomen. Verder geven deze luchtfoto's een gelijkaardig beeld weer aan dat van de Poppkaart.

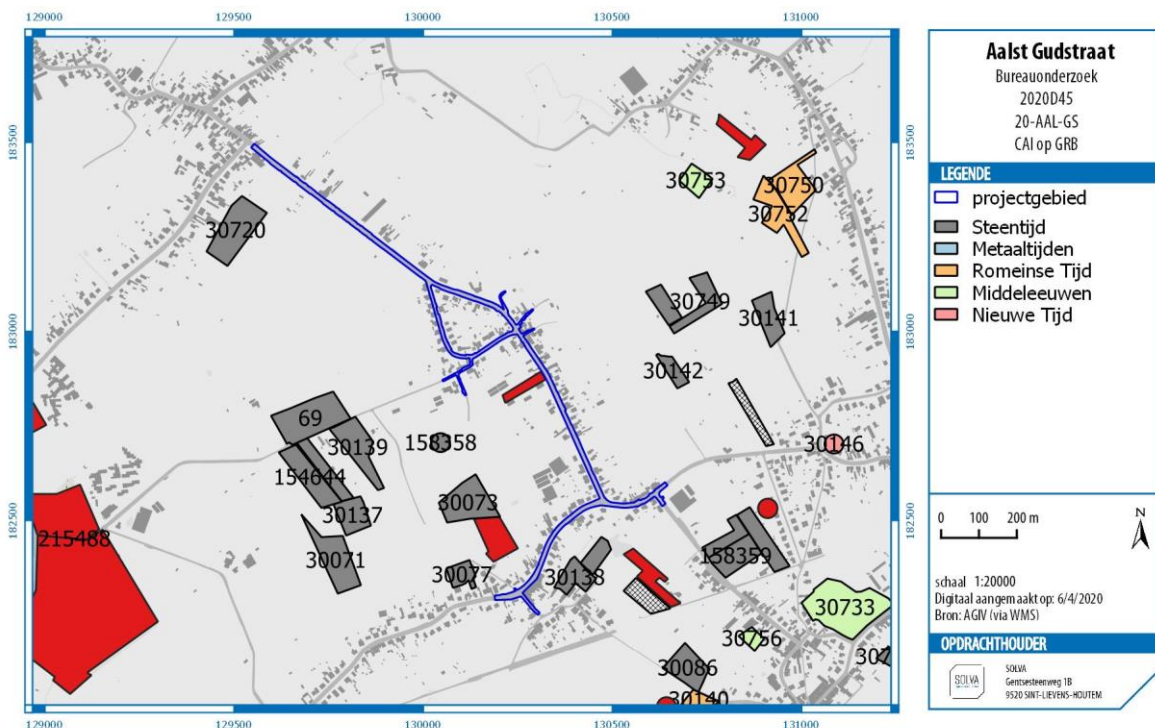
Figuur 24: Luchtfoto uit de 1971 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

Figuur 23: Luchtfoto uit 1990 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

2.2.5 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN ARCHEOLOGISCH KADER

Voor het **projectgebied** zelf zijn geen archeologische vindplaatsen bekend.

Figuur 25: CAI op GRB met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV; digitaal aangemaakt op 6/4/2020)

In de **ruimere omgeving** van het projectgebied toont de centrale archeologische inventaris (**CAI**) zijn verschillende archeologische vondsten en sites op te merken.

Vooraf een concentratie van registraties met vondsten uit de steentijd vallen op, maar hierbij moet opgemerkt worden dat een groot deel van deze vondsten werden gedaan tijdens systematische veldprospecties gericht op steentijdartefacten. Het betreft een verscheidenheid aan artefacten: een gepolijste bijl gedateerd in het midden-neolithicum tot Late Bronstijd (CAI 30720), een cirkelschraaber (CAI 158358), 3 vuurstenen artefacten en fragment van een gepolijste bijl (CAI 30073), een kleine concentratie van 20 vuurstenen artefacten waaronder schrabbers, een boor, een verbrande pijlpunt, een bifaciaal werktuig en een aantal afslagen (CAI 30077). Verder werden in de omgeving een gepolijste bijl met 3 vuurstenen artefacten (CAI 30139), een microkling met afgestompte boord in fijne zwarte silex, bedekt met blauwwitte patina uit het finaal-paleolithicum en een fragment van een gepolijste bijl uit het midden-neolithicum (CAI 69), en een aantal concentraties van vuurstenen artefacten en afslagen (CAI 30138, 158359, 30142, 30749) gevonden. Dit zijn slechts een aantal van de CAI-locaties met steentijdvondsten geregistreerd in de omgeving van het projectgebied.

Daarnaast werd ten westen van het projectgebied een meerperiodensite aangetroffen (CAI 215488) tijdens een mechanische inspectie uitgevoerd door SOLVA. Hier werden o.a. paalsporen en afvalkuilen gevonden uit de metaaltijden. Er kwamen houtskoolrijke kuilen aan het die gedateerd konden worden in de Romeinse periode. De Nieuwe Tijd werd er vertegenwoordigd door een baksteenoven en kleiwinningskuilen. Deze sporen kunnen wellicht in verband gebracht worden met de aanwezigheid van de abdij Ten Rozen.

Op CAI-locaties 30756 en 30753 werden wandscherven aangetroffen, respectievelijk uit de volle en late middeleeuwen. Op locatie 30733 zou de bewaarde perceelsvorm een relict zijn van een motte met bijhorend neerhof, hoewel hierover twijfel bestaat.

Ten slotte werd op de Kaalberg, CAI-locatie 30140 een grote concentratie van gefragmenteerd terra sigillata gevonden, wat mogelijk wijst op de aanwezigheid van bewoning. Hier werden ook 20 vuurstenen artefacten met o.a. een fragment van een gepolijste bijl, een eindschrabber, een afslagschrabber en een geretoucheerde afslag aangetroffen.

2.2.6 EEN DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

2.2.6.1 HET LANDSCHAPPELIJK KADER

Het projectgebied ligt in de Dendervallei, ten zuidwesten van de dorpskern van Moorsel. De bodemkaart toont aan dat er voornamelijk natte tot droge leembodems liggen. De omliggende percelen lijken vooral gebruikt te zijn als akker- en weiland en woonzone. Er concentreert zich al minstens sinds de 18e eeuw bebouwing langs de wegen van het projectgebied. In de 18^e eeuw doorkruiste het projectgebied deels een boszone, die kort daarna verdween.

2.2.6.2 DE MENSELIJKE AANWEZIGHEID

In de omgeving van het projectgebied valt al sinds de steentijden menselijke activiteit te bespeuren. De CAI wijst op een relatief grote hoeveelheid steentijdvondsten, deels ten gevolge van een gerichte veldprospectie in dit gebied. De CAI duidt er verder op dat antropogene aanwezigheid blijft voortduren tot minstens de Nieuwe Tijd. Het historisch kaartmateriaal wijst er verder op dat de omgeving van het projectgebied bewoond werd, en dat de percelen in de omgeving tot aan het einde van de 19e eeuw ingenomen werden door akker- en weiland. Met uitzondering van de Koning Albertstraat, die pas op de recente luchtfoto's te zien is, komt het huidige stratennet goed overeen met de wegen gekarteerd op het historisch kaarmateriaal.

2.2.7 DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED

2.2.7.1 EEN GEMOTIVEERDE TEKSTUELE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN DE AANWEZIGHEID EN AARD VAN HET ARCHEOLOGISCH ERFGOED OP HET ONDERZOCHE TERREIN

➤ *Aanwijzingen voor het archeologisch potentieel, landschapshistoriek en gebruiksevolutie*

Het bureauonderzoek heeft op basis van de gekende archeologische gegevens, de historische bronnen en het cartografisch materiaal aangetoond dat er nog geen archeologische sites gekend zijn op het projectgebied zelf. Het projectgebied is gelegen buiten een historische kern, en is volledig verhard en/of bebouwd. De wegtracés lijken grotendeels ongewijzigd sinds de 18 eeuw, met uitzondering van de Koning Albertstraat die pas op een later moment is aangelegd. De omliggende percelen lijken vooral gebruikt geweest als akker- en weiland, met een matige bebouwing die zich concentreerde rond de Kattenbroek en de Rijstraat. In de ruimere omgeving zijn bij prospectieonderzoek vondsten uit diverse periodes aan het licht gekomen. Door een systematisch prospectieonderzoek naar steentijdvondsten zijn er in dit gebied ook heel wat gekarteerd. Het projectgebied ligt in de Dendervallei, ten zuidwesten van de dorpskern van Moorsel. De bodemkaart toont aan dat er voornamelijk natte tot droge leembodems liggen.

➤ *Wat is de impact van de geplande werken?*

De stad Aalst wil wegenis- en rioleringswerken uitvoeren ter hoogte van de Gudstraat, Kattenbroekstraat, Koning Albertstraat en Rijgerstraat. Over het volledige traject wordt verder de riolering vervangen. Er worden zowel RWA- als DWA-leidingen aangelegd, waarvan de breedtes variëren tussen 250 en 900mm en de aanlegdieptes tussen 0,5 en 4,2m. Daarnaast zal het volledige traject ook voorzien worden van nieuwe wegenis, met een maximale opbouw van 61cm. De breedte van de wegen varieert tussen 3 en 6,4m. De wegen worden begrensd door voetpaden (opbouw 19cm), inritten bij huizen (opbouw 24cm), een berm met boomputten (tot 1m diep) en grachten die opnieuw geprofileerd of gedempt zullen worden.

➤ *Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?*

Er zijn een aantal gegevens die het mogelijk maken om de verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed in te schatten. Ons baserend op landschappelijke gegevens, cartografisch materiaal en historische bronnen kunnen we in deze fase een hypothetisch **verwachtingspatroon** formuleren voor het projectgebied.

- Het projectgebied ligt **buiten de historische kernen** van Aalst en Moorsel. De omliggende percelen lijken vooral gebruikt te zijn als **akker- en weiland**. Matige bebouwing concentreert zich ten minste sinds de 18e eeuw langs de Kattenbroek en de Rijstraat.
- Op basis van de historische kaarten kunnen we stellen dat de **huidige indeling (straattracés)** van het projectgebied en de omgeving deels **teruggaat tot minstens de 18de eeuw** (en wellicht vroeger).
- Er bevinden zich **geen archeologische sites op het projectgebied**. In de ruimere omgeving werden zijn wel sporen van vroegere menselijke activiteit aangetroffen uit diverse periodes, maar vooral de steentijden, te wijten aan de hoge intensiteit van een gerichte prospectie.
- Het projectgebied zelf en de aansluitende omgeving is echter **reeds in zeer sterke mate ingericht**, met name door de huidige wegenis, rioleringswerken en nutsleidingen. Het plangebied is nagenoeg volledig verhard. Er kan redelijkerwijze aangenomen worden dat de originele bodemopbouw reeds zwaar is aangetast. In het bijzonder voor wat finaalpaleolithische sites of recenter aanbelangt, is er geen originele bodemopbouw bewaard.

De nieuwe wegenis zal een bestaande rijweg vervangen, wat dus betekent dat er **quasi geen nieuwe bodemverstoringen** zullen zijn. Er zullen **geen nieuwe significante verstoringen** gebeuren bij het uitvoeren van de geplande werken, aangezien deze binnen het gabarit van de huidige verstoring plaatsvinden.

➤ *Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?*

Aangezien de geplande werken enerzijds een **minimale bodemingreep** hebben in een anderzijds **reeds sterk ingericht terrein**, biedt verder onderzoek **amper mogelijkheid tot kennisvermeerdering**. **Verder vooronderzoek is dan ook niet aangewezen**.

2.2.7.2 **AFBAKENING VAN ZONES WAAR GEEN ARCHEOLOGISCH ERFGOED AANWEZIG IS OF VERWACHT WORDT**
Niet van toepassing.

2.2.7.3 **AFBAKENING VAN ZONES WAAR ARCHEOLOGISCH ERFGOED VASTGESTELD IS OF VERWACHT WORDT**
Niet van toepassing.

3 BIBLIOGRAFIE

3.1 LITERATUUR

Agentschap Onroerend Erfgoed (2020) Langgestrekte hoeve [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/455> (Geraadpleegd op 02-04-2020)

¹**Agentschap Onroerend Erfgoed** (2020) Dorpswoning [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/456> (Geraadpleegd op 02-04-2020)

Agentschap Onroerend Erfgoed (2020) Semi-gesloten hoeve [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/396> (Geraadpleegd op 02-04-2020)

SEVENANT M., MENSCHAERT J., COUVREUR M., RONSE A., ANTROP M., GEYPENS M., HERMY M. EN DE BLUST G. (2002) *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*. Onuitgegeven rapport.

3.2 WEBSITES

Laatste raadpleging op 20/04/2020

<https://www.dov.vlaanderen.be>

<https://www.geopunt.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://geo.onroenderfgoed.be>

<https://maps.google.be>

<http://www.cartesius.be>

<http://cai.onroenderfgoed.be/>